

SIVISTYSVALIOKUNNAN LAUSUNTO 7/2004 vp

Valtioneuvoston kirjelmä ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi palveluista sisämarkkinoilla

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 23 päivänä kesäkuuta 2004 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi palveluista sisämarkkinoilla (U 31/2004 vp) sivistysvaliokunnalle mahdollisia toimenpiteitä varten.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Satu Mäkynen, kauppa- ja teollisuusministeriö
- hallitusneuvos Riitta Kaivosoja ja ylitarkastaja Petteri Kauppinen, opetusministeriö
- toimitusjohtaja Risto Nieminen, Veikkaus Oy
- yhteyspäällikkö Kerstin Ekman ja kansainvälisten asioiden päällikkö Terhi Heinilä, Suomen Liikunta ja Urheilu ry
- hallituksen jäsen Jorma Turunen, Vapaan sivistystyön yhteisjärjestö.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Direktiiviä sovelletaan lähtökohtaisesti kaikkiin taloudellisiin palveluihin. Artiklassa 2 on kuitenkin koko direktiiviehdotuksen soveltamisalan ulkopuolelle jätetty rahoituspalvelut (pankki-, luotto-, vakuutus-, yksityiset eläkejärjestely-, sijoitus- ja maksupalvelut), sellaisina kuin ne on määriteltä direktiivissä 2002/65/EY, sähköisen viestinnän palvelut, niiltä osin kuin niistä on säännelty viiden erillisen direktiivin muodostamassa niin sanotussa telekommunikaatiopakettissa, ja kuljetuspalvelut, siltä osin kuin niistä säännellään perustamissopimuksen 71 artiklaan tai 80 artiklan 2 kohtaan perustuissa muissa yhteisön säädöksissä (niin sanottu liikennepolitiikan oikeusperusta). Etenkin kuljetus-

palvelujen osalta soveltamisala on vielä osin epäselvä.

Direktiiviehdotusta ei sovelleta myöskään verotusta koskeviin asioihin, joilla on oma oikeusperustansa. Direktiiviehdotuksen 14 (kielletyt vaatimukset) ja 16 (alkuperämaaperiaate) artiklaa sovelletaan kuitenkin myös verotukseen, jollei artikloissa säännellyistä seikoista ole säännelty verotuksen yhdenmukaistamista koskevis- sa yhteisön säännöksissä. Direktiiviehdotuksen tarkoituksena on puuttua vain perustamissopimuksessa kiellettyihin syrjiviin veromenettelyihin.

Myös säädeltäjä ammatteja harjoittavien tarjoamat palvelut kuuluvat soveltamisalaan (esimerkiksi lääkärit, farmaseutit, lakimiehet ja ve-

roneuvojat). Ehdotuksella ei kuitenkaan puututa ammattipätevyyksiin liittyviin vaatimuksiin, vaan tältä osin 17 artiklan 8 kohdassa on kirjattu nimenomainen poikkeus.

Koska direktiiviä ehdotuksen mukaisesti sovellettaisiin erittelemättä kaikkiin palveluihin, jotka ovat luonteeltaan taloudellisia (perustamissopimuksen 49 artiklan merkityksessä), sovelletaan direktiiviä myös yleishyödyllisiin taloudellisiin palveluihin.

Ehdotuksessa ei edellä mainitun lähtökohdan vuoksi käsitellä yleishyödyllisiä palveluja omalla kokonaisuutenaan, vaan yhtenä osana palveluita, joilla voi olla myös taloudellinen luonne. Direktiiviehdotuksella ei täten puututa jäsenvaltioiden vapautteen määrittelyä yleishyödyllisiä palveluja, eikä direktiiviehdotus ota kantaa näiden palvelujen avaamisesta kilpailulle. Jos kuitenkin kansallisesti päätetään jonkin yleishyödyllisen palvelun avaamisesta kilpailulle ja palvelun toteuttajaksi valitaan taho, joka vastaanottaa palvelun tuottamisesta huomattavan vastikkeen, tulee tämä palvelu tällöin luonteeltaan taloudelliseksi ja siihen sovelletaan tämän direktiiviehdotuksen määräyksiä.

Vastaavasti direktiiviehdotuksen johdanto-osan 16 kappaleessa vahvistetaan, että palvelut, jotka valtio suorittaa vastikkeetta sosiaali-, kulttuuri-, koulutus- ja lainkäyttötehtäviensä täyttämiseksi, eivät ole luonteeltaan taloudellisia, eivätkä kuulu direktiiviehdotuksen soveltamisalaan. EY-tuomioistuimen ennakkoratkaisuissa vastikkeettomuuden käsitettä on tarkennettu (muun muassa C-109/92 Wirth, C-263/86 Humbel). Tuomioistuimen tulkinnan mukaan vastikkeettomuus tulkitaan myös palvelut, joista peritään vastike, mutta vastike alittaa palvelun tuotantokustannukset merkittäväällä tavalla.

Direktiiviehdotuksen mukaan ainoastaan vastikkeen suuruudella on merkitystä määriteltäessä tietyn palvelun vastikkeellisuutta. Sillä, kuka tai ketkä vastikkeen maksavat, ei ole merkitystä. Käytännössä suuri osa julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon perimistä asiakasmaksuista ei täyttäisi vastikkeen edellytyksiä, mutta osa, kuten esimerkiksi sosiaalihuollon tukipalveluiden maksut, on yleensä vastikkeellisia, ja vastike voi

muodostua merkittäväksi. Lisäksi on otettava huomioon, että kunnat ostavat enenevässä määrin palveluita yksityiseltä sektorilta, jolloin palvelusta maksetaan sen tuottajalle markkinahinta, joka täyttää vastikkeen määritelmän.

Direktiiviehdotuksen perustelujen 35 kohdassa todetaan, että ehdotuksen sisältämiä sijoitusvapautta koskevia säännöksiä sovelletaan vain siltä osin kuin toiminta on kilpailulle avointa. Ehdotuksella ei siis velvoiteta jäsenvaltioita poistamaan nykyisiä kansallisia lakisäätöisiä yksinoikeuksia tai yksityistämään tiettyjä aloja.

Ehdotus asettaa jäsenmaiden viranomaisille selkeän velvoitteen parantaa ja yksinkertaistaa palvelujen tarjontaan liittyviä hallinnollisia menettelyjä. Lähtökohtana on niin sanottu yhden luukun palvelu, jossa palvelun tarjoaja voi hoitaa kaikki sijoittautumisen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvät hallinnolliset menettelyt nopeasti ja tehokkaasti. Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että toisesta jäsenmaasta tulevan palveluntarjoajan tulee voida sijoittautua vastaanottamaan maahan samoin ehdoin ja yhtä tehokkain menettelyin kuin "kotimaistenkin" palveluntarjoajien.

Ehdotuksen lähtökohtana on turvata toisesta jäsenvaltiosta tarjottavien palvelujen yhdenvertainen kohtelu kaikkialla unionissa. Keskeisin periaate on, että palveluntarjoajan tulee niin sanotulla yhteensovitettulla alalla noudattaa oman alkuperämaansa lainsäädäntöä myös tarjotessaan palveluja rajan yli muihin jäsenvaltioihin. Yhteensovitettulla alalla tarkoitetaan direktiiviehdotuksessa vaatimuksia, joita sovelletaan palvelutoiminnan aloittamiseen tai harjoittamiseen. Vastaanottajamaa ei saa yhteensovitettuun alaan liittyvistä syistä asettaa lisävaatimuksia palveluntarjoajalle, eikä vastaanottajamaalla ole myöskään välitöntä valvontaoikeutta tai -velvoitetta

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää direktiiviehdotusta kannatettavana. Ehdotetunkaltaisen laajan soveltamisalan palveludirektiivin tarve on ilmeinen sisämarkkinoiden tehokkaamman toiminnan ja Euroopan kilpailukyvyyn kehittämisen kannalta.

Palveludirektiivi on yksi keskeisimmistä yksittäisistä välineistä tavoiteltaessa Lissabonissa asetettuja tavoitteita. Valtioneuvosto kannattaa direktiiviehdotuksen tavoitetta tarpeettoman byrokratian karsimiseksi elinkeinotoiminnassa. Tällä asialla on erityistä merkitystä suomalaisille vientiyrityksille.

Ehdotus on soveltamisalaltaan ja vaikutuksiltaan varsin laaja. Valtioneuvosto katsoo, että direktiiviehdotuksen nykyisessä, varhaisessa valmisteluvaiheessa ei ole vielä edellytyksiä ottaa kantaa direktiiviehdotuksen sisältämiin kaikkiin yksittäisiin määräyksiin.

Direktiiviehdotuksen sisältämien tiettyjen yksittäisten määräysten osalta valtioneuvosto voi vahvistaa seuraavat kannanotot:

Valtioneuvosto toteaa, että koulutus-, terveys- ja sosiaalipalvelut kuuluvat direktiiviehdotuksen soveltamisalaan ainoastaan silloin, kun palvelutoiminnasta suoritetaan tuotantokustannuksiin nähden huomattava vastike, jolloin palvelu täyttää EU-oikeudessa määritellyn taloudellisen toiminnan tunnusmerkit. Direktiiviehdotusta ei näin ollen tule soveltaa vastikkeetta tai tuotantokustannukset vain osin kattavaa vastiketta vastaan tarjottaviin julkisiin palveluihin. Valtioneuvosto korostaa, että jatkovalmistelussa direktiiviehdotuksen soveltamisalaa on tältä osin selkiytettävä ja vastikkeen määritelmää selvennettävä.

Valtioneuvosto katsoo, että 9—13 artiklojen sisältämät määräykset liittyen lupamenettelyihin ovat kannatettavia ja vastaavat hyvin kansallisen lainsäädäntömme sisältämiä periaatteita ja määräyksiä. Kuitenkin 13 artiklan 5 kohdan c alakohdan muotoilu, jonka mukaan luvan myöntämiselle säädetyn määräajan ylittäminen johtaisi luvan automaattiseen myöntämiseen, on ongelmallinen.

Valtioneuvosto katsoo, että artiklan 14 sisältämät kielletyt vaatimukset sekä 15 artiklan arvioitavat vaatimukset ovat lähtökohtaisesti hyväksyttävissämme. Apteekkitoiminta tulee kuitenkin sulkea pois 14 ja 15 artiklojen soveltamisalasta, jos ei voida varmistaa kattavan ja tasapuolisen lääkejakelun edellytysten turvaamista koko maassa. Lisäksi valtioneuvosto korostaa,

että lopullinen kanta 14 artiklan 5 kohdan sisältämään taloudellisen tarveharkinnan kieltoon voidaan taksitoiminnan osalta muodostaa aikaisintaan, kun liikenne- ja viestintäministeriön asettaman taksilakityöryhmän työ on saatu päätökseen 15.6.2004. Direktiiviehdotuksen jatkovalmistelussa tulee kuitenkin varmistaa, ettei nykyisen taksijärjestelmämme korkeaa laatua tai alueellista kattavuutta heikennetä.

Valtioneuvosto katsoo, että direktiiviehdotuksen säännösten suhdetta Suomessa tarjolla olevien televisio- ja radiolähetysten toimilupasääntelyyn sekä muihin kansallisen radiohallinnon kysymyksiin tulee vielä selventää.

Valtioneuvosto toteaa, että direktiiviehdotuksen sisältämän alkuperämaaperiaatteen perusta on EU:n perustamissopimuksessa määritellyssä palveluiden tarjoamisen vapaudessa. Periaatteen ottaminen lähtökohdaksi elinkeinon harjoittamiseen liittyvien sääntöjen osalta on välttämättömä palvelumarkkinoiden kehittämiseksi. Samalla on kuitenkin varmistettava perusteltujen yleisen edun vaatimien poikkeusmahdollisuuksien olemassaolo, mikä edellyttää selvennyksiä ja muutoksia ehdotuksen sisältöön. Ehdotuksen 16 artiklan sisältämä alkuperämaaperiaate ja siitä 17—19 artikloissa kirjatut poikkeukset ovat hyväksyttävissä eräin poikkeuksin.

Valtioneuvosto pitää alkuperämaaperiaatteen yleistä soveltamista yksityisten välisiin oikeussuhteisiin ongelmallisena, etenkin suhteessa kansainvälisen yksityisoikeuden lainvalintasääntöihin. Alkuperämaaperiaatteen suhde lainvalintasääntelyyn jää direktiiviehdotuksessa epäselväksi, vaikka siinä on eräitä lainvalintaa koskevia poikkeuksia. Jatkotyössä on varmistettava, että erityisesti sopimusvelvoitteita ja vahingonkorvausvastuuta koskevat kansainvälisen yksityisoikeuden lainvalintasäännöt suljetaan alkuperämaaperiaatteen soveltamisalan ulkopuolelle. Näin muun muassa vältetään lainvalintasääntelyn hajottaminen tavalla, joka johtaisi usean oikeusjärjestelmän säännösten soveltamiseen yksittäisessä asiassa. Vahingonkorvausvastuun osalta pääsääntönä tulisi olla vahingon ilmene mispaikan lainsäädännön soveltaminen (näin myös U 47/2003 vp).

Vaikka ehdotukseen sisältyykin mm. kansanterveyden suojeluun perustuva poikkeusmahdollisuus alkuperämaaperiaatteesta, valtioneuvosto korostaa edelleen, että sosiaali- ja terveystalvelujen osalta palvelun valvonnan tulee kaikissa tapauksissa tapahtua kyseisen vastaanottajajäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti ja kyseisen jäsenvaltion viranomaisten toimesta.

Terveystenhoidon korvaamisen osalta valtioneuvosto toteaa, että 23 artiklan määräykset ovat hyväksyttävissä siltä osin kuin voidaan varmistaa, että niitä sovellettaisiin Suomessa ainoastaan sairausvakuutusjärjestelmästä kansallisesti määriteltyjen taksojen mukaisesti maksettaviin korvauksiin, joita potilas hakee toisessa jäsenvaltiossa itse maksamiinsa sairaanhoidon kustannuksiin. Artiklan hyväksyminen edellyttää sanamuotojen ja määritelmien tarkentamista sekä rajanvedon selkeyttämistä sosiaaliturvan koordinoitiasetukseen 1408/71.

Valtioneuvosto toteaa, että 24—25 artiklan sisältämillä määräyksillä ei puututa lähetetyistä työntekijöistä annetun direktiivin 96/71/EY määräyksiin. Valtioneuvosto korostaa, että 24 artiklan määräykset tietojen jälkikäteisestä säilyttämisestä sekä jäsenmaiden toimivaltaisten viranomaisten välisestä yhteistyöstä palvelusuhteen valvonnan osalta ovat oikeansuuntaisia ja parannuksia nykyiseen lähetettyjä työntekijöitä koskevaan EU-säätelyyn.

Jatkotyössä on huolehdittava, ettei lähetettyjen työntekijöiden valvonnan edellytyksiä nykyisestä heikennetä. Valmistelussa tulee myös huomioida työministeriössä asetetun kolmikan-taisen työryhmän työ, jossa valmistellaan hallituksen esityksiä toimenpiteiksi, joilla tehostetaan lähetettyjen työntekijöiden työsuhteen ehtojen valvontaa. Eduskunta on edellyttänyt hallituksen tuovan tätä tarkoittavat esitykset eduskunnalle käsiteltäväksi syysistuntokaudella 2004. Ehdotuksen jatkovalmistelussa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, ettei direktiivillä heikennettäisi yksityistä työnvälitystoimintaa ja vuokratyötä koskevaa kansallista säätelyä eikä valvontamahdollisuuksia.

Edelleen valtioneuvosto toteaa, että kolmannen maiden kansalaisten lähettämisen osalta eh-

dotuksen jatkovalmistelun lähtökohtana tulee olla EY-tuomioistuimen oikeuskäytäntö ja erityisesti Vander Elst -ratkaisu (C-43/93).

Valtioneuvosto toteaa, että ehdotuksen 27 artiklassa määriteltyjen ammatillisten vakuutus-ten ja takuiden osalta ehdotettu velvoite erityisen terveys- tai turvallisuusriskin omaavan toiminnan vastuuvakuutuksista ei täytä perusoikeuksia (tässä elinkeinovapaus) rajoittavalta sääntelyltä edellytettyä täsmällisyyden ja tarkkarajaisuuden vaatimusta. Vastuuvakuutusvelvoitteen piiriin sisällytettävien alojen määrittäminen neuvon-antavassa komitologiamenettelystä ei myöskään täytä perustuslaissa asetettua lailla säätämisen velvoitusta. Tähän artiklaan liittyen tulee varmistaa, että Suomessa tarjottujen terveyspalvelujen osalta voidaan ulkomaisen palveluntarjoajan osalta jatkossakin vaatia Suomen potilasvahinkolain mukaista potilasvahinkovakuutusta.

Valtioneuvosto korostaa, ettei ehdotuksella puututa johdanto-osan 35 kappaleen mukaan kansallisiin lakisäätöisiin yksinoikeuksiin. Jatkotyössä tulee huolehtia, että ehdotuksen artiklamuotoiluihin sisällytetään samansisältöinen muotoilu. Koska lisäksi alkuperämaaperiaatteen on 19 artiklan (po. 18 art.) 1 kohdan b alakohdassa tehty rahapelitoiminnan osalta määräaikainen, kestoltaan rajaamaton siirtymäaika-järjestely, ei tällä direktiiviehdotuksella ole vaikutuksia kansalliseen rahapelisäätelyyn. Lisäksi valtioneuvosto toteaa, että ehdotuksen jatkotyössä tulee varmistua, ettei direktiiviehdotuksella puututa kansalliseen alkoholin vähittäismyyntimonopoliin.

Valtioneuvosto toteaa, että nykymuotoilussa direktiiviehdotuksen soveltamisala ja tietyt määritelmät jäävät osin epäselviksi ja niihin tulee saada selvennyksiä ennen lopullista kannanmuodostusta. Etenkin ehdotuksen soveltamisen kannalta keskeisiin määritelmiin tilapäisen palvelun tarjoamisen ja sijoittautumisen välillä tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Samoin jatkovalmistelussa tulisi varmistaa, että niin sanotuissa kumulatiivisissa soveltamistilanteissa, joissa palveludirektiiviä sovellettaisiin yhdessä sektorikohtaisen EU-säätelyn kanssa, soveltaminen

olisi mahdollisimman yksiselitteistä ja ennakoitavaa.

Valtioneuvoston kantoja tarkennetaan neuvostokäsittelyn edetessä. Valtioneuvosto tulee

toimittamaan Eduskunnalle jatkokirjelmän tästä direktiiviehdotuksesta mm. verotuksen osalta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Ehdotuksen keskeisenä tavoitteena on edistää palvelun tarjoajien sijoittumista toiseen jäsenmaahan ja tilapäisesti rajan yli tarjottavien palveluiden vapaata liikkuvuutta. Valiokunta pitää näitä tavoitteita oikeina ja yhtyy direktiiviehdotuksen perusteluissa todettuun siitä, että palveluelinkeinoilla voi olla huomattava työllisyyttä lisäävä vaikutus koko unionin alueella. Ehdotus parantaa myös Suomen mahdollisuuksia myydä omia palvelujaan muiden unionin jäsenmaiden alueella. Erityisesti valiokunta kannattaa tarpeettoman byrokratian karsimista.

Sivistysvaliokunta keskittyy tässä lausunnossaan sen toimialaan kuuluihin sektoreihin eli koulutus-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalveluja sekä rahapelitoimintaa koskeviin kysymyksiin.

Rahapelitoiminta

Rahapelitoiminnan sääntelyllä on Suomessa erityistä merkitystä kulttuurin, nuorisotyön ja liikunnan kannalta. Oy Veikkaus Ab:n harjoittamien raha-arpajaisten, veikkaus- ja vedonlyöntipelien tuotot tuloutetaan valtion talousarvioon. Tuotto muodostaa merkittävän osan valtion tuesta tieteen, taiteen ja nuorisotyön sekä urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen.

Ehdotetulla direktiivillä luodaan yleinen oikeudellinen kehys, jota sovelletaan kaikkiin palveluihin muutamia poikkeuksia lukuunottamatta. Ehdotuksen vapaata liikkuvuutta koskevan osan mukaan direktiivin määräyksiä ei sovelleta rahapelitoimintaan määräaikaisella, kestoltaan rajaamattomalla siirtymäkaudella (18 artikla). Lisäksi direktiiviehdotuksen johdanto-osan 35 kappaleen mukaan jäsenvaltioita ei velvoiteta poistamaan nykyisiä monopoleja etenkin arpa-

jaistoiminnan osalta. Valiokunta katsoo, ettei johdanto-osassa mainittu poikkeus ole riittävä kansallisen rahapelitoiminnan monopolin turvaamiseksi. Epäselväksi myös jää, millaisia rahapelitoimintaa koskevia yhdenmukaistamissäännöksiä komissio aikoo esittää siirtymäkauden jälkeen.

Valtioneuvoston kannan mukaan tällä direktiiviehdotuksella ei ole vaikutuksia kansalliseen rahapelisääntelyymme, koska alkuperämaaperiaatteeseen on 18 artiklan (kirjelmässä 19 art.) 1 kohdan b alakohdassa tehty rahapelitoiminnan osalta määräaikainen, kestoltaan rajaamaton siirtymäaikajärjestely. Sivistysvaliokunta kuitenkin huomauttaa, että kyseisen kohdan sisällyttäminen direktiiviehdotukseen antaa poliittisen signaalin siitä, että rahapelitoimintaa koskevaa sääntelyä voidaan tulla muuttamaan.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että rahapelitoiminta kokonaisuudessaan poistetaan direktiivin soveltamisalasta.

Soveltaminen koulutuspalveluihin

Direktiiviehdotuksen 4 artiklan mukaan ehdotuksen soveltamisalaan kuuluvalla palvelulla tarkoitetaan itsenäisenä ammatinharjoittajana suoritettavaa perustamissopimuksen 50 artiklassa tarkoitettua taloudellista toimintaa, josta saadaan taloudellinen vastike. Ehdotuksen perusteluissa todetaan korvausominaisuuden puuttuvan toiminnasta, jonka valtio suorittaa vastikkeetta sosiaali-, kulttuuri-, koulutus- ja lainkäyttöalan tehtäviensä täyttämiseksi. Nämä toimet eivät kuulu palveluiden määritelmän piiriin, eikä niihin näin ollen sovelleta direktiiviä. EY-tuomioistuimien ratkaisuihin (C-263/86) Humbel ja (C-109/92) Wirth todennut, että yhteisöjen perustamissopimuksen 50 artiklan tarkoittamana palveluna ei pidetä julkisen vallan tuottamaa

koulutuspalvelua, joka pääosin rahoitetaan julkisin varoin, vaikka palvelun vastaanottaja suorittaisikin koulutuksesta jonkinlaisen vastikkeen.

Näin ollen tämä direktiiviehdotus ei koske Suomessa opiskelijalle maksutonta yleissivistävää, ammatillista ja korkeakoulutasoista tutkintoon johtavaa koulutusta. Sen sijaan oppilaitosten harjoittama maksullinen palvelutoiminta, esimerkiksi korkeakoulujen täydennyskoulutus ja tilaustutkimus, kuuluu, kuten nykyisinkin, elinkeinovapauden ja kilpailusäännösten piiriin.

Muuta

Valiokunnan mielestä direktiiviehdotus on monilta osin vaikeaselkoinen ja tulkinnanvarainen, minkä vuoksi useita kohtia on tarpeen ehdotuksen neuvostokäsittelyn aikana täsmentää.

Epäselväksi jää muun muassa, miten nuorisolaikunta-ala kuuluvat soveltamisalaa koskevien poikkeusten piiriin julkisen sektorin toiminnan osalta. Valiokunnan mielestä tulee varmistaa, ettei direktiivi vaikuta toimintaan, jonka julkinen sektori suorittaa vastikkeetta nuorisolaikunta-alan tehtäviensä täyttämiseksi. Samoin jää epäselväksi, miten pääosin jäsenilleen liikuntaa vapaaehtois pohjalta järjestävien urheiluseurojen toiminta kuuluu direktiivin soveltamisalaa.

Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan siinä, että tietyt määritelmät jäävät osin epäselviksi ja niihin tulee saada selvennyksiä ennen lopullista kannanmuodostusta. Tämä koskee muun muassa keskeistä tilapäisen palvelun määrittelyä.

Sivistysvaliokunnan huomiota on kiinnitetty myös siihen, että sen toimialalla useat termit kielestä riippuen voivat saada eri sisällön, esimerkiksi englannin kielen sports-sana on sisällöltään suppeampi kuin suomen kielen sanat liikunta ja urheilu. Jatkotyössä tulisikin varmistua siitä, että kielestä riippumatta asian sisältö muodostuu samaksi.

Lausunto

Lausuntonaan sivistysvaliokunta ehdottaa,

että rahapelitoiminta kokonaisuudessaan poistetaan direktiivin soveltamisalasta ja

että suuri valiokunta muutoin ottaa huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Helsingissä 15 päivänä syyskuuta 2004

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Kaarina Dromberg /kok
vpj. Sade Tahvanainen /sd
jäs. Esko Ahonen /kesk
Hanna-Leena Hemming /kok
Sinikka Hurskainen /sd (osittain)
Tuomo Hänninen /kesk
Tatja Karvonen /kesk
Rauno Kettunen /kesk

Minna Lintonen /sd
Mikaela Nylander /r
Kirsi Ojansuu /vihr
Jutta Urpilainen /sd
Raija Vahasalo /kok
Unto Valpas /vas
vjäs. Minna Sirnö /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjo Hakkila.

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Perustelut

1. Kanta koulutuspalvelujen poissulkemiseen direktiivin soveltamisalasta

Kuultujen asiantuntijalausuntojen ja erityisesti opetusministeriön lausunnon perusteella on käynyt ilmeiseksi, että julkisten opetuslaitosten asema palveludirektiivin soveltamisessa perustuu ainoastaan direktiiviluonnoksen tulkintaan.

Tämän vuoksi valiokunnan lausunnossa olisi tullut ottaa selkeä kanta siihen, että Suomi vaatii koulutuspalvelujen osalta direktiiviin poikkeussäännöstä, jonka mukaan direktiivi ei koske opiskelijalle maksutonta yleissivistävää, ammatillista ja korkeakoulutasoista tutkintoon johtavaa koulutusta. Lisäksi lausunnossa olisi tullut korostaa, että julkisen vallan tuottamana ja pääosin julkisin varoin rahoitettavana koulutuspalveluna pidetään myös kuntien ja kuntayhtymien koulutuspalveluja.

2. Direktiivin tulkinnanvaraisuus antaa lainsäädäntövallan EU:n tuomioistuimelle

Esitimme valiokunnan lausuntoon lisättäväksi kannanottoa, että direktiivin epämääräisiä käsit-

teitä, joilla määritellään jotkin sosiaali-, terveys- ja sivistyspalvelut palveludirektiivin soveltamisalan ulkopuolelle, tulisi täsmentää. Direktiiviluonnoksessa ei määritellä, mitä koulutus- ja kulttuuripalveluiden "vastikkeettomuudella" tarkoitetaan tai mitä tarkoitetaan palvelun tuotantokustannusten alittumisella "merkittäväällä tavalla". Tämä käsitteiden tulkinnanvaraisuus johtaa siihen, että EU:n tuomioistuin määrittelee ne omassa oikeuskäytännössään.

Edellä olevan vuoksi ehdotimme, että valiokunnan lausunnon ponnien ensimmäinen kappale olisi hyväksytty näin kuuluvana:

että rahapelitoiminta ja koulutuspalvelut kokonaisuudessaan poistetaan direktiivin soveltamisalasta.

Mielipide

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että suuri valiokunta ottaa huomioon, mitä tässä lausunnossa on esitetty.

Helsingissä 15 päivänä syyskuuta 2004

Unto Valpas /vas
Minna Sirnö /vas